

Hoogovens-CAO

Omdat de CAO-onderhandelingen bij Hoogovens in IJmuiden door de Industriebond FNV tot speerpunt waren uitgeroepen, is het extra van belang om te bekijken of het daar op 5 april totstandgekomen akkoord inderdaad een 'doorbraak in het werkgeverskamp' was.

Zijn de eisen van de Industriebond FNV daar werkelijk in grote mate gerealiseerd? Zijn de vijf vingers bij Hoogovens inderdaad één vuist geworden? Of kan de directie van dit grote staalbedrijf nu in haar vuistje lachen? Hieronder zullen we de gestelde eisen en de resultaten van het akkoord nog eens nader bekijken.

Uitgangspunt van de Industriebond FNV was dat voor de looptijd van de nieuwe CAO, van 1 januari 1985 tot 31 december 1986, de koopkracht in ieder geval gehandhaafd zou moeten worden. Dus het zou uit zijn met het inleveren. Maar het instrument voor koopkrachthandhaving, de prijskompensatie, werd vantevoren al tot een niet meer terzake doend middel terzijde geschoven. De afgelopen twee jaar hadden we die prijskompensatie trouwens al ingeleverd. Dat bracht 6% over 2 jaar in het laetje van de ondernemers, zonder dat we daar echt iets bijzonders voor terugkregen. Maar, zo stelde de Industriebond, aangezien de prijskompensatie toch niet echt meer de prijsstijging compenseerde (onder andere omdat een aantal prijsverhogingen niet meegerekend wordt), konden we die net zo goed loslaten. In plaats daarvan zouden we zodanige looneisen moeten stellen dat de prijzen ruimschoot gekompenseerd zullen worden. Nee, zelfs meer dan dat!

Overigens door de directie van Hoogovens, de pers en min of meer door de bestuurders van de Industriebond wordt de winstuitkering van 2,35% als onderdeel van het akkoord opgevoerd. Niets is minder waar! Want deze winstuitkering vloeit voort uit de CAO van 1983/1984. Daarin werd afgesproken dat het personeel een winstuitkering zou ontvan-

gen wanneer er aan de aandeelhouders dividend uitgekeerd zou worden. Het ging in totaal om 4,35%. Vorig jaar is al 2% uitgekeerd, dus bleef er nog 2,35% over. Het heeft dus niet met de gestelde eisen of het afgesloten akkoord te maken.

5% minder dan eis

Omdat de verwachte prijsstijging op zo'n anderhalf procent werd gesteld, werd dus de looneis van twee maal anderhalf procent per 1 januari 1985 en 1986 gesteld. Maar daarnaast werd, in ieder geval bij Hoogovens, twee maal een eenmalige uitkering geëist. Eén procent per 1 juli 1985 en twee procent per 1 juli 1986. Gezien bijvoorbeeld het feit dat de OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) over 1985 en 1986 een prijsstijging van 2,5% verwacht (en meestal zit zij te laag) en het feit dat ook de enorme dollarstijging van de laatste tijd niet werd ingekalkuleerd, is het sowieso de vraag of deze koopkrachteisen de koopkracht wel echt zouden kunnen handhaven. Dat die koopkracht in ieder geval niet gehandhaafd zal worden door het aanbod van de Hoogovensdirectie zal daarmee ook duidelijk zijn. Zij bood een loonsverhoging van twee maal 1% per 1 juli 1985 en 1986. En verder konden de Hoogovens-werkers naar hun eenmalige uitkeringen fluiten. Zij krijgen dus tweemaal een half procent minder dan geëist werd. Bovendien komen die loonsverhogingen steeds een half jaar later, namelijk pas in juli in plaats van in januari. Als je dat uitrekent dan kom je op ongeveer 2% wat de directie hier in haar zak steekt in vergelijking met de eisen. Daarbovenop komt dan nog de 1 en 2% eenmalige uitkering, die niet gegeven wordt. Alles bij elkaar krijgen de Hoogoven - mensen dus VIJF PROCENT MINDER dan wat er door de Industriebond geëist werd.

THEMA CAO-ONDERHANDELINGEN LEVEREN MAGERE RESULTATEN OP

ATV en herbezetting

Op naar de 36-urige werkweek in 1986! Zo luidde het motto van de Industriebond. Met name om de werkloze collega's aan het werk te helpen. Dus het aspekt van de herbezetting van de vrijkomende arbeidsplaatsen speelt hier een essentiële rol.

Bij Hoogovens werd naast de 36-urenweek voor de dagdienst en de 2- en 3-ploegendienst een 5-ploegendienst geëist voor de 4- ploegenwerkers, wat neerkomt op een werkweek van 33,6 uur gemiddeld. Daarnaast werd volledige herbezetting geëist.

De Industriebondsonderhandelaars gingen op 5 april akkoord met een werkweek van 38 uur voor de dagdienst en de 2- en 3- ploegendienst. Voor de volkontinu-arbeiders, zo'n 7400 mensen, werd ingestemd met een geleidelijke invoering van de gemengde 4/5-ploegendienst vanaf half 1986, uitlopend tot uiterlijk 1 juli 1988. Dat wil zeggen dat er 37 weken in 5-ploegendienst en 15 weken, tijdens de zomermaanden, in 4-ploegendienst wordt gewerkt.

De 4,5 dagen arbeidsduurverkorting, die de dagdienst en de 2- en 3-ploegenwerkers erbij krijgen, betekent dat slechts een kwart van de gestelde eis, namelijk de 36-urige werkweek in 1986, is gerealiseerd. De 4-ploegenwerkers krijgen maar ongeveer 13% van hun oorspronkelijke eis, namelijk de 5-ploegendienst in 1986.

Het akkoord betekent dat eind 1986 pas enkele afdelingen werkelijk zijn overgegaan naar het systeem van de 4/5-ploegendienst. Hoe het daarna precies verder zal gaan is zeer onduidelijk. Als doekje voor het bloeden belooft de Industriebond eind 1986 weer opnieuw te gaan onderhandelen over de invoering van een volledige 5-ploegendienst. Waarmee ze dus in feite toegeeft dat die nu niet gerealiseerd wordt.

Minimale ATV voor dagdienst en 2- en 3-ploegendienst en de zeer geleidelijke invoering van een 4/5-ploegendienst betekent voor de directie van Hoogovens een belangrijke zet. Door deze afspraak kan zij in alle rust de effecten van de ATV voor de werkgelegenheid neutraliseren. De reorganisaties van de verschillende afdelingen gaan gewoon door en de vermindering van het aantal arbeidsplaatsen door verdere automatisering zal in ieder geval niet worden tegengegaan door drastische arbeidstijdverkorting. Zo kan het beleid van 1984 worden doorgezet. In dit jaar kwamen 1060 nieuwe mensen in dienst, en werden 140 mensen via derden aangetrokken. Desondanks daalde onder andere door vervroegd uittreden van 1472 personeelsleden het totale personeelsbestand met ongeveer 400 mannen en vrouwen. Bovendien werd een groot deel van de nieuwkomers aangesteld op tijdelijke kontrak- ten. Kortom de personeelsbezetting daalt. En de herstruktureringssplannen beloven niet veel goeds. In het verleden werd al eens gesteld dat het totale personeelsbestand, dat nu nog op 17.400 staat, uiteindelijk misschien wel terug zal moeten naar 12.000 of nog minder.

Alleen een DRASTISCHE en ONMIDDELIJK INGEVOERDE ATV kan op die uitstoot van arbeidsplaatsen een rem vormen. En dat wordt in de verste verte door dit akkoord niet waargemaakt. Volgens de Industriebond zullen er wel zo'n 700 arbeidsplaatsen bijkomen door het akkoord. De directie ontkent dit niet alleen, maar heeft zich bovendien helemaal nergens op vastgelegd. Dus is in de resultaten van 5 april geen sprake van enige herbezetting, laat

staan van volledige herbezetting.

Andere eisen

De enige eis die werkelijk voor de volle 100% is binnengehaald is de aanvulling van het ziekgeld tot het volledige loon, zonder dat het de mensen bij Hoogovens ook maar één cent kost. Een niet onbelangrijk punt in een bedrijf waar maar weinigen uit de 4-ploegendienst hun pensioen halen. Bovendien hebben de arbeiders in de productie-afdelingen een twee keer zo grote kans om in de WAO terecht te komen dan mensen in andere afdelingen. Geen wonder dat één van de eisen ook was om de garantieregeling, aanvulling van verschillende uitkeringen tot het laatst verdiende loon, overeind te houden. Met de huidige kortingen op die uitkeringen is dit natuurlijk van groot belang. Met name voor de vele WAO-ers die dit ongezonde bedrijf elk jaar oplevert, is dit punt essentieel.

Het is daarom des te triester dat er in het akkoord van 5 april een afspraak staat die het ergste doet vrezen. Op basis van 'kostenneutraliteit' wil de directie met de bonden overleggen hoe de huidige garantieregeling zodanig gewijzigd kan worden dat er meer rekening gehouden wordt met de lengte van het dienstverband. Die kostenneutraliteit betekent in de praktijk altijd dat de betrokkenen het zelf mogen betalen. Dus ook dat levert weinig op. Dezelfde geringe verwachting is op zijn plaats als het gaat om de eis dat er iets extra's gedaan moet worden aan de bestrijding van de jeugdwerkloosheid en de opleidingen voor jongeren. Het eigen jeugdwerkplan van de Industriebond zelf heeft al weinig meer in petto voor jongeren dan tewerkgesteld te worden als derderangs arbeid(st)er met een schandalig laag loon en een zeer slechte rechtspositie. Laat staan dat we iets van de Hoogovensdirectie hoeven te verwachten. Op korte termijn zullen de Hoogovens met de bonden een jeugd- en opleidingsplan gaan uitwerken, zo staat in het akkoord.

Verder is nog weinig duidelijk wat er precies met de eisen gebeurt die speciaal van belang zijn voor de vrouwen bij Hoogovens. Op 17 april zou het tussen de vakbonden en de Hoogovensdirectie gesloten principe-akkoord nader worden uitgewerkt. Dan zou ook aandacht besteed worden aan de vrouwenrechten. Het gaat daarbij om verbetering van de rechtspositie van deeltijdwerkers, het afschaffen van de zeer lage funktiegroep 03 als eindfunctie, herbezetting van vrijkomende arbeidsplaatsen met name door vrouwen en verbetering van de regelingen rond en uitbreiding van het zwangerschapsverlof.

Resultaten door acties

In het pamflet wat de gezamenlijke Industriebonden CNV en FNV daags na 5 april verspreidden wordt opgemerkt dat zij 'onder de gegeven omstandigheden het best mogelijke resultaat hebben bereikt.'

Maar wat waren die gegeven omstandigheden? Toen duidelijk werd dat de Hoogovensdirectie op geen enkele manier bereid was om aan de gestelde eisen tegemoet te komen, werd besloten om tot actie over te gaan. De directie kreeg een ultimatum aan haar broek en er werden in verschillende kantines bijeenkomsten voor het hele personeel georganiseerd.

THEMA CAO-ONDERHANDELINGEN LEVEREN MAGERE RESULTATEN OP

Solidariteit

* NATUURLIJK WORDEN WE VERNAGGELD.
DIT WAS VROEGER OOK. MAAR TOEN
WIST JE PRECIES DOOR WIE.

Daaropvolgend werd vaak besloten om ook daadwerkelijk tot actie over te gaan.

De groene ploeg van het railvervoer beet de spits af en ging over tot een stiptheidsactie. En omdat zo'n beetje alle afdelingen van dat railvervoer afhankelijk zijn, kreeg deze actie een enorme uitstraling. In alle fabrieken werd zodoende over de akties en de eisen gepraat. Dit stimuleerde weer andere akties en kantinebijeenkomsten. Zelfs in fabrieken waar zelden iets op vakbondsgebied gebeurt werden kantinepraatjes gehouden.

Bij de Koudbandwalserijen I en II en de Mekog-fabriek kwamen ook stiptheidsakties en werkonderbrekingen voor, waarbij een direktievertegenwoordiger steeds op het matje werd geroepen om de eisen aan te horen.

Hoe meer deze beweging op gang kwam hoe meer je kon zien dat de in eerste instantie aanwezige af wachtende en lauwe stemming omsloeg naar interesse, actieve deelname aan akties en kantinebijeenkomsten en de bereidheid om verder te knokken met name voor de invoering van de 5-ploegendienst zonder loonverlies en 100% ziekengeld. Op

vrijdag 5 april kwam het tijdens de onderhandelingen zelfs tot een demonstratie van honderden mensen voor het direktiekantoor.

Kortom geen tekenen die erop wijzen dat de onderhandelaars van de Industriebonden in hun eentje stonden en geen steun hadden van de leden. Integendeel. Onder de gegeven omstandigheden was het beslist mogelijk geweest om de magere concessies van de Hoogovensdirektie af te wijzen en de strijd echt te gaan organiseren met als inzet alle oorspronkelijk gestelde eisen. Voor die strijd kon ook gerekend worden op bijvoorbeeld de steun van de WAO-ers, die al nauw betrokken waren bij de akties tot 5 april. Ook de zeer strijdbare bijeenkomst van 100 Hoogovens vrouwen op 16 april laat zien dat de angst van de bondsbestuurders of ze het wel zouden klaren nergens op gebaseerd was.

Daarbij komt dan ook nog dat Hoogovens niet het enige bedrijf was waar CAO-onderhandelingen dreigden te mislukken en akties onvermijdelijk werden.

Tijdens de gebeurtenissen bij Hoogovens werd er gestaakt in de Vleessektor, kwam het omroeperspersoneel in actie en dreigden er akties in de metaalindustrie. Elke dag stonden de ontwikkelingen aan het CAO-front in het hele land uitgebreid in de belangstelling bij de kranten, radio en tv.

Is het in dergelijke omstandigheden juist niet gemakkelijker om het Hoogovenpersoneel massaal in beweging te krijgen? Door alle betrokkenen wordt toegegeven dat de - weliswaar magere - resultaten van 5 april vooral tot stand zijn gekomen door de inzet van de mensen in de verschillende fabrieken. Dat is toch een prachtige basis om op verder te gaan? Bij het ter perse gaan van dit nummer van Solidariteit is het niet bekend wat de vervolgonderhandelingen op 17 april precies hebben opgeleverd. Ook is op dit moment nog niet bekend welk standpunt er door de leden op de ledenvergaderingen van vrijdag 19 april is ingenomen. Wel is duidelijk dat er heel wat mensen nogal teleurgesteld reageerden op de bereikte resultaten. Kaderleden van de Industriebond hadden de grootst mogelijk moeite om zelfs maar de gelegenheid te krijgen het principe-akkoord in de kantines te verdedigen. Sommigen voelden zich zelfs zo bedrogen dat zij besloten zelfstandig een handtekeningen-actie te beginnen tegen het akkoord. Jammer genoeg sloeg die actie door naar de verkeerde kant. In plaats van terug te vallen op de oorspronkelijke eisen, werd de huidige toestand, in de 4-ploegendienst verheerlijkt. Een campagne die de Hoogovensdirektie zeker niet onwelgevallig was. In ieder geval werd het bijbehorende pamflet op opvallend grote schaal tot in de kleinste uithoeken van het bedrijf verspreid. Tot dit moment werden al heel wat handtekeningen als ondersteuning van deze verkeerde actie opgehaald. Juist omdat aller ogen uit het hele land gericht waren op de Hoogovens is het extra jammer dat de resultaten zo mager uitvielen. In de meeste andere sectoren en met name in de metaalsektor zullen de ondernemers zeker geen aanleiding zien verder te gaan dan wat er bij Hoogovens uitgekomen is.

De gang van zaken bij Hoogovens betekent ook niet bepaald een grote steun voor alle arbeiders die nog in de startblokken staan om voor hun eigen CAO-resultaten te gaan knokken. (JD)